

VIDIŠ, dokler mi bo mogoče obdržati eno polovico delavstva v boju proti drugi polovici, mi ni treba ugrediti tvojim zahtevam!

Problem inflacije prizadeva težave tudi Sovj. uniji

Inflacija v Franciji in Italiji vzrok nemirov. — En nov rubelj za deset starih. — Trumanovi naporji za obvarovanje vrednosti ameriškega dolarja

Svetovna javnost je bila zelo presenečena, ko se je dozalo, da je tudi Sovjetska unija vzlic svojemu planiranemu gospodarstvu v inflaciji in da je prebivalstvo hitelo s svojimi prihranjenimi rubli v prodajalne, da z njimi nakupi kar si že bodi "dokler je še čas".

Skrivanje ni pomagalo

Noben sovjetski časopis ni podelil o prečemer znanjih rubljeve vrednosti. Vlada je hotela to tajnosti ohraniti zakrito do zadnjega momenta, a se ji ni posrečilo. Njeni uradniki so pospešili temu malo, nekoliko drugemu, pa je nastal naval v prodajalne. Časopisi v Rusiji o njemu niso pisali, toliko bolj pa listi v Angliji in v precejsnji meji tudi v Zedinjenih državah in v Franciji.

Tisti, ki so se rubljev iznenabili in imajo sedaj blago namesto papirja, so na koncu. Ampak v sovjetski uniji je denarja vzlic temu nič koliko v cirkulaciji, kakor ga je na primer pri nas. In vrh tega so tiskali v času okupacije v Ukrainski, v Bjelo-Rusiji itd. ruble Nemci, kar je s tem nič vrednim denarjem polagoma preplavilo vso Rusijo.

Seprat, o znižanju vrednosti starega rubla je povzročil precej polomov, posebno še prodajalnam, bodisi privatnim, zadružnim in vladnim. A vlada smatra, da je le na ta način mogla stopiti na prste inflaciji.

Nova vrednost rubla

Ruski rubelj ni kvotiran na mednarodnem valutnem trgu. Včasi si dobil dva, včasi pet rubljev za dolar in slično izjemno ceno je obdržala sovjetska vlada. Ker je bila preniska, je ustregla saj ameriškim in drugim diplomatom s tem, da jim je dala za dolar več rubljev kot pa drugim. A na črni borzi si jih lahko baje dobiti nad to za dolar in to vzlic temu, da je v USSR kontrola proti črni borzi boljša kot kjerkoli na svetu.

Izmjenjanje rublja po novi valuti pa ni enotno. Ako jih imaš v gotovini, dobriš, kot že omenjeno, enega novega za deset starih. Kdor jih ne izmenja ob določenem roku, bo ob vse. Toda vojni bondi imajo tudi v novi valuti isto vrednost kot prej, in pa vloge v bankah do zneska 3,000 rubljev. Določene so še mnoge druge izjeme. Na-

CLEVELAND, O.
Klub št. 49 JSZ
pričedi na božični dan v četrtek 25. decembra svojo običajno letno zahavo. Vrši se v Slovenskem delavskem domu, Waterloos Rd. Prijetev ob 7. zvečer.

Citajte o tem razna druga revnina na tej številki.

Zbor evropskih socialističnih strank se ni zedinil za novo internacionalo

V Antwerpnu se je vršil kongres zastopnikov evropskih socialističnih strank, na katerem je bilo glavno vprašanje obnovitev internationale in pa odnošajev do Sovjetske zveze ter komunističnih strank. Prišel je na to zborovanje tudi delegat ameriške socialistične stranke, oziroma njen pooblaščenec, ki pa ni bil priznan. Smel je biti navzoč le kot "opazovalec". To posnemamo iz "Calla", ki je strankino glasilo. Menda ga niso priznali, ker je bil le pooblaščenec in ker ameriška socialistična stranka že mnogo let pred vojno ni bila aktivna v internacionali, niti ji ni plačevala članarine.

Iz Italije sta bili zastopani dve stranki. Ona, ki se je odcepila in jo vodi Saragat, in prejšnja, katere tajnik je Pietro Nenni. Saragat je zahteval, da se Nennija ne prizna, ker je svojo stranko s komunistično takorečo že združil. Toda Nenni je ostal.

Glede internationale so se zedinili nadaljevati s svojim informacijskim birojem, kakršnega so si evropske komunistične stranke ustanovile v Beogradu in nedavno za Azijo v Vladivostoku. Angleško delavsko stranko prav nič ne mika obnavljati internacionalo, zeli pa jo mnogo francoskih socialistov.

Predlagane so bile resolucije proti Sovjetski uniji in pa take, ki obsojajo vsako druženje s komunisti. Sprejeta pa je bila resolucija, ki izraža mednarodno solidarnost socialističnih strank, ki poudarja demokracijo in ob enem tudi skupnost s komunisti v tistih točkah socialističnega programa, za katere so tudi oni — namreč komunisti.

Obravnavali so tudi o Marshallovem načrtu in se zedinili zanj pogojno, da ako hoče Amerika Evropi pomagati na noge, naj pri tem ne posega v notranje zadeve posameznih dežel.

To se bržkone ne zgodi. Kajti prošlo soboto je predsednik Truman — ob priliku odhoda zadnjih ameriških čet iz Italije dejal, da bodo Zed. države varovale "svobodo Italije bodisi pred njenimi notranjimi kot zunanjimi sovražniki". Zunanji sovražniki Italije so po izpolnjenju washingtonskih reporterjev Rusija in njene "satelitke", notranji pa komunistična ter Nennijeva socialistična stranka. Ako se torej ti dve stranki polasti vlade v Italiji, bi Truman poslal naše vojaštvo in mornarico nazaj ter otel Italijo za "red in mir."

Dobro je, da se zastopniki socialističnih strank na zboru v Antverpu niso ogreli za predlog onih, ki smatrajo, da je edina njihova naloga boj proti komunizmu. Zborovanje se ni vršilo v duhu navdušenja, pač pa v atmosferi povoje poparjenosti. Ne socialisti, ne komunisti ne morejo delati čudežev na vojnih razvalinah. Socialisti v Evropi so v tem maločudujo razvjeni. Mnogo jih je za čimtesnejše stike z Moskvo. Drugi hočejo biti neodvisni a so pri tem prišli v podložnost naši vladni Washingtonu, pa če to priznajo ali ne.

Vseeno — na tej konferenci so prevladovali tisti, ki so hoteli, da se bratomornega boja ne poostrojuje temveč naj se gradi pota v resnično mednarodno skupnost.

Vprašanje nemških vojnih odškodnin

Na konferenci velike četvortine v Londonu so se zelo sporekli glede vojnih odškodnin. Rusija zahteva reparacije tudi od sedanje nemške produkcije, a naš državni tajnik Marshall nasprotuje.

Vjačeslav Molotov je zahteval, da mora Rusija dobiti od Nemčije še najmanj deset milij-

jard vrednosti. Marshallov argument je, da ako se Nemčija toliko obremenjuje, bo moral v glavnem vzdruževati ameriška vlada.

V Zed. državah se večina ka-

pitalističnega časopisa poteguje

v prid Nemčiji. Mnogi uredniki pritisajo na vlado, naj se osvobodi tako vse nemške vojne

Kongresni odseki neumorno preiskujejo. N. pr. sedaj mesni trust. Stiri kompanije so v njemu, zvane "big four" in te štiri kontrollirajo nešteto malih klavniških in drugih sorodnih skupin.

Senatorji, kateri se za take reči zanimajo, bi radi izvedeli, kako to, da ni nobene konkurenčne več med njimi. Vse imajo enako ceno. Vse poslujejo po isti metodici. "Gotovo to delajo v sporazumu", se dušajo nekateri senatorji in poslanci.

To bi lahko dognali brez preiskovanja. Kajpada, da delajo (cene) sporazumno! In brez vsega centa potroška bi lahko najbolj neveden kongresni vede, da je naša mesna industrija monopolski četvorice družb in da bo tako nista dokler bomo imeli "free enterprise".

Drugi odsek se bavi z vprašanjem pomanjkanja jekla. Čemu smo ga lahko med vojno producirali dovolj zase in za druge, sedaj pa ga niti za domačo stavbino industrijo ne moremo! In kongresni so ugotovili, da je pri tem nekaj narobe zato, ker jeklarske korporacije skupno delujejo in si vzajemno določajo trg. Ako n. pr. kupili cel vln železa v jeklarni v Fontani, mora kupeti v Los Angelesu pličati zanj vsoto kot ako bi ga naročil iz Garyja v Indiani ali iz Pittsburgha v Pensylvaniji.

Dalje poizvedujejo, čemu toliko pomanjkanje cementa, opeke, lesnih izdelkov itd. Na zaslišanju je dogalo, da kontraktorji dajujo skupno,

Socialna zaščita le za vrhnje plasti, ne pa za delavce

Ko je predsednik Truman naročil departmantu narodne obrambe, naj mu preskrbi imena vseh oficirjev, ki so na penzijski listi in je časopisje o tem poročalo, se je marsikak delavec vprašal, čemu generali in admirali ter drugi taki ljudje z medaljami prejmejo po več tisoč pokojnine na leto in pri tem služijo nadaljnje tisočake pri raznih korporacijah in z dopisovanjem v bogataške časopise.

Truman je to moral storiti radi škandala, ki je nastal glede generala Bennettta, Meyersa. On je "upokojen", dasi je zdrav in aktiven v raznih kupcijskih stvareh, ki jih je začel ko je bil pooblaščen oddajnik narocila za gradnjo vojnih letal. Dasi so vso poučeni ljudje v Washingtonu vedeli, da dela ta general velike dobitke zase, vendar je prejel odlikovanja in si te medalje pripenjal na svoje uniforme.

Minuli teden so mu jih vzeli. Kajti iz kongresne preiskave je razvidno, da je goljufal prečinito in vsekrižem.

Toda čemu ne odvzeti medalje tudi tistim, ki so jih njemu dali? Saj so vendar vedeli, da jih ni vreden!

Na penzijski listi je blizu štiri tisoč visokih armadnih in mornaričnih oficirjev. Večinoma so zabeleženi v seznamu za penzijske upravljence vsled "zdravstvene onečinosti". Slučaj generala Meyersa pa je javnosti prikazal, da je ogromna večina teh oficirjev fizično popolnoma zdrava. Kako torej to, da so jih vojski zdravniki "spoznali" za onemoglie in s tem upravljeno po pokojnine?

To so časniki poročevalci vprašali tudi Trumana, ki je dejal, da stvar preiskuje, in pa da se ne sme soditi vseh napokonih oficirjev po grehih enega.

Ampak ko so Trumunu pokazali, da prejema neki bivši polovnjik pokojnino vsled "onečinosti", ob enem pa dobitva \$75,000 plača na leto pri korporaciji, za katero dela, je moral skomogniti z rameni in izjaviti, da je vprašal za seznam takih penzionistov.

Zanimivo je, da kapitalistični tisti o tem nič ne krči. Niti ne kongresniki.

In prav tako značilno je, da so oficirji (namreč visoke karke) ter kongresniki proti izboljšanju socialne zaščiti delavcev, dočim jo sami uživajo v polni meri in marsikdo zmed njih na korupcione načine.

Pravijo, da je teh bivših nemških vojakov v ujetništvu v omenjenih treh deželah blizu tri milijone. In kar so zaveznički iz Nemčije že vzeli in pa ako se tem določa vrednost dela treh milijonov zasluženih Nemcev, je Nemčija plačala že dosegaj 71 milijard vojne odškodnine. Tako trdijo nemški listi v anglo-ameriški coni.

Ker je Marshall Molotovo za-

tevno za nadaljnje odškodnine

(Konec na 4. strani)

KOMENTARJI

Zbirá in presoja urednik

navdušujejo zanj. Všeč jim je le, če si zoper Rusijo. Vsaka res socialistična akcija pa jim je zoper kot jim je bila pred letom 1917.

Srednje poti glede Jugoslavije je — pa če Jontez še tako trdi, da je lahko za kaj drugega. Seveda je lahko. Ampak gibanji sta samo dve: eno v "satelitkah"

Sovj. unije za režime kakršni so sedaj, drugo pa za povratek v monarhizem in za starci red, ki je ljudstvo držal v bedi, v nedvosti in brezpravnosti tudi v "normalnih časih". Starci red v Evropi je dokončal. In nobene ameriške miliarde ga ne bodo rešile pred propadanjem niti v zapadno-evropskih deželah, kjer je bil ameriškemu in nemškemu kapitalizmu najosrednejši in ki je v sedanjem zapadnem bloku dovoljeval veliko več demokracije kot pa jo je bilo kdaj v deželah, ki so bile še napovedalne in se sedaj s silo otesajo delavstva, kapitalizma in pritiskov vrnjenih kapitalistov, ki bi radi nazaj svoje rudnike, tovarne, železnice in veleposestva.

Minuli stavki v Franciji so rekli "politična", a vendar so moralni tudi dopisniki kapitalističnih listov priznati, da so delavci vsled inflacije, črne borze in prenizkih plač res silovito prizadeti — ampak da komunisti njihovo mizerijo izrabljajo le v svoje politične namene. Ta dr. Krek apelira v Ameriki na slovenske socialiste, da naj sedanji režim v Jugoslaviji razumejo "za takega kakršen je — za tiranskega, ki zatre vesake, ki si upa opozicionalo misli in delati." Ampak Miha Kreku je znano, da je ogromna večina socialistov v Sloveniji v osvobodilni fronti. Torej sodelujejo z režimom kakršen je. Ravn tako naši pisatelji, ki so veljali za socialiste in pa mnogi umetniki peresa in čopiča, ki niso bili nikoli prej ne socialisti ne komunisti. Vsekakso bo dr. Miha Kreka in njegove tovariste najpametnejše, aka se spriznijo z resnicami, da stare Jugoslavije ne bo več nazaj. Sedaj pa lahko pomagajo izboljšati namesto spletkariti proti njih.

Ivan Jontez v tej številki nadaljuje "o času primernih vprašanj". Kar se tiče "demokratice socializma", kdo pa da ne naglaša demokracijo! Vsem je na jeziku — demokracija namreč — le Chicago Tribune naglaša v člankih in v kartunih, da se gre za obvarovanje kapitalizma in da je ameriški kapitalizem najboljši (sistem) na svetu. Tribune, drugi nji sorodni listi in ogromna večina člankov našega kongresa niso samo proti Sovj. uniji in njemu "satelitom", ne samo zoper komunistem ampak norčujejo se tudi iz demokratičnega socializma v Angliji, v Franciji in kjer še se

izrabljaj dolker še ni bilo komunistov? In mar ni kapitalistična propaganda prav tako vplivala proti njim kakor sedaj oblasti pa so stavkarje zatire, kot jih sedaj, namreč z oržjem, plinovkami, z vodnimi curki, krepeljci itd.

Proletarci od vsega začetka poudarja, da se delavski razred bori kot razred proti tistem razredom, ki ga izkoristi. In ta borba je sedaj prav tako kakor je bila pred boljeviško revolucijo in pred postankom komunističnega gibanja. In kot prej tako je v nji delavstvo tudi se daj nesložno dočim so privilegi proti delavstvu enotni.

V deželah prevrata — pa naj bo tak ali tak, se dogajajo politiki.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

V tej številki je pregled vsebine Ameriškega družinskega koledarja za leto 1948. Videli boste iz njega, da vsebuje ta naš novi letnik zares bogato gradivo.

Novo leto je tu in žal, da apeli naših aktivnih narodčnikov niso dosegli cilja — namreč da bi vsakdo izmed narodčnikov tega lista dobil saj enega novega do 1. januarja.

Morda se potrudijo te dni, in če ne, pa saj po novem letu. Proletarci moramo dobiti novih narodčnikov in pa več prispevkov v tiskovni sklad.

V tej številki se pričenja tudi poročilo skupine protestantskih duhovnikov, ki je bila v minulem poletju v Jugoslaviji, da pr

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA. —

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izda Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co.
Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Srečen božič, veselo novo leto itd.

Je letos k temu nekako tako kot običajno. Oziroma slabše. Milijone mater ni moglo ustreći svojim malčkom z miklavževimi darili. Miklavž namreč NI, če nimaš DENARJA. In ni ga tudi tedaj, ako POSEDUJES denar, pa ni v prodajalnah NIČESAR na policah.

Otroci v Nemčiji so brez obuval — je poročal nedavno po radiu reporter CBC. Obešati nogavice, da bi jim vanje nasul daril sv. Miklavž, to jim ne bi pomagalo, prvič že raditega ne, ker nogavice že dolgo nimajo vec.

Nemčija seveda ni edina dežela, kjer letos ni ne srečnega božiča ne veselega novega leta. Vsa država je v negotovosti. Svoj čas se je udala miklavž Hitlerju in pričakovala od njega ves svet v darilo.

Sedaj placi za svoje PRAZNOVERJE.

Slično je v Italiji, vzliz ogromnim pošiljatvam iz Zed. držav.

Na Francoskem plaka na stotisoče mater, ker je ta sezona praznikov tam slabša kot pa še kdaj v zadnjih desetih letih.

V Zed. državah pa Miklavž v velikih mestih pred prodajalnami še vedno prezeva in v prodajalnah je toplo ter igrac in vsega je v izobilu. Vse kar ti je treba je mnogo denarja pa si lahko nakupiš česar si poželiš po mili volji.

Tudi v mnogih drugih deželah ni preslabo. Saj ne slabše kot prej, n. pr. v Kanadi in pa v deželah latinske Amerike. Tam so prazniki te dobe sicer razlikujejo v običajih od naših — in to radi vremena. Ko je pri nas zima je n. pr. v Argentini pomlad.

Duhovniki molijo, si pišejo pridige in govore o miru.

Prav tako kakor vsako leto. Vse te molitve in pridige znajo že zdavnata na pamet. Le nekaj besed spremene. Kajti ob vsakem božiču in ob vsakem novem letu si morajo iznajti kaj novega, nekaj drugačnih besed proti onim, ki izpodkopavajo "krščanstvo" . . .

Drugače pa na eni strani blagoslovljajo priprave na vojno in v isti sapi kličejo za mir "vsem, ki so dobre volje . . ."

Kdo pa dandanes JE dobre volje?

Pojdi v Palestino, v zibelko krščanstva, v Rim, v muslimanske dežele, na Kitajsko, v Indijo in glej, pripadniki raznih ver se kolijo med sabo ne da bi pomisili da so v prazniški sezoni!

Je pa vendar velik del sveta. NA KATEREM JE MIR. Pri nas v Zed. državah namreč ni še izgredov, ne linčanj na debelo, in ne ogromnih stavk za enkrat. Le tu pa tam napravijo kravljivski vojaki v kapah Ameriške legije, ki razbijajo shode "neameriških" elementov, pa tudi če jih sklicujejo najboljši Amerikanci. Njihov greh je, da so liberalci in "legionarji" jim ga ne odpuste.

Božič v Zed. državah je tudi letos praznik, ko ima večina ljudi kaj jesti dovolj in otroci tudi revnih staršev dobe kaj v dar.

Vendar pa smo v negotovosti in Miklavž nič ne ve, kako bo z darili, ki nam jih prinaša, v bodoče. Kajti dana mu je naloga, da mora biti zaposlen vse leto, skozi več let, da pripomore zapadni Evropi na noge.

Nič se ne ve, če bo to poslanstvo v stanju izvršiti ali ne.

Se en drug velik del sveta je, ki bo praznike preživel po več ali manj starih običajih, in to brez ameriškega ali kakršnega koli drugega Miklavža.

N. pr. v Jugoslaviji, iz katere prihajajo naši čitalci, praznovanje sicer ni povsem takšno kot bi ga matere rade priredile svojim malčkom, a je vendar boljše kot lani, veliko boljše kot še kdaj v zadnjih šestih ali sedmih letih in ljudje svoje praznike slave v znamenju vere v bodočnost, ne zgolj v starih navadah.

Ves sovjetski blok se presnavlja v znamenju novega reda. In v. vsem je veliko ljudi, ki si niti z daletč ne morejo privožiti SEDAJ tega kar bi SEDAJ radi. A vendar — kar grade, je vse njihovo za njihno BOLJSO bodočnost.

Njim in vsem drugim: srečen božič in veselo novo leto . . .

Fiasco ameriške vnanje politike na Grškem in Kitajskem

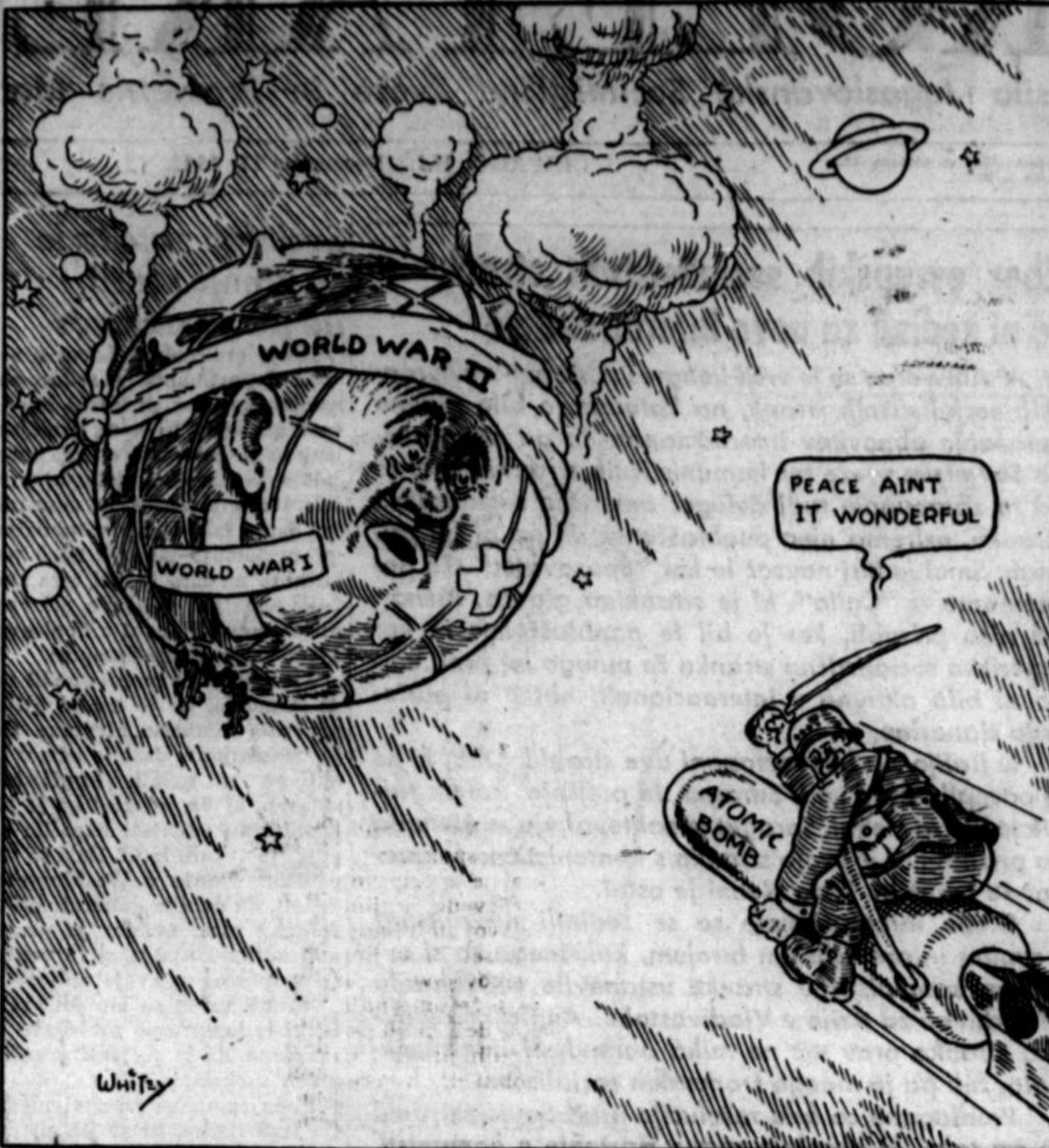
Trumanova doktrina deluje v Grčiji že mnogo mesecev. A je po njegovem lastnem priznanju, ki ga je dal časnikarjem enkrat v novembру, in deloma že prej, fiasco.

On se seveda ni izrazil, da je polom, temveč le, da ne deluje kot je bila zasnovana v njegovih načrtih. S tem je priznal, da smo vrgli v Grčijo nadaljnih 300 milijonov dolarjev za prazen nič. A ima pa Trumanova administracija to zadoščenje, da je Grčija sedaj naša vojna baza. Če ne bi bilo angleške in potem ameriške intervencije, bi jo vladali "komunisti". Namreč levica stranke. Zapadna demokracija pa je Grčkom naprtla rojaliste in korumpiranec v sredo. To vendar sedaj tudi merodajni kongresni odsek, državni departement in ves svet.

Constantine Poulos pozna Grčijo. Svoje vtise o njiju je objavil v reviji Nation, ki velja za zelo odgovoren, liberalen, nezgrizni list. Naslov njegovega članka v Nationu (6. dec. 1947) je "Fiasco in Greece." Sli smo vanjo reševali demokracijo in dosegli, da se po grških mestih, — tudi v glavnem mestu, nosi v vojaških procesijah odsekane glave partizanov.

Stavke so prepovedane, vsi svobodomiselni profesorji in drugi "nezanestljivi ljudje" so v ječah ali pa v jetniških taboriščih na otoku in sploh je na Grškem sedaj prav tako fašizem kot ga je imela Nemčija, Italija in ga ima sedaj Španija.

Zed. države in Anglija menda v tem nimajo druge alternative kot podpirati režim rojalistične reakcije in jo vzdržujejo — materialno, z vojaštvom, z brodovjem in z denarjem. Kralju gre dobro, njegovim ministrom tudi, a Grki se pa morajo vsled našega umešavanja še vedno klati med sabo.

Vi, ki ste od tam doma

Chicago, Ill. — Da, vi ki ste bili rojeni v Loški dolini, Loški potoku, Babnem polju in Cirkniški dolini, Blokah in sploh vam vsem, ki ste od tam doma, so te vrstice namenjene. Kot je bilo parkrat poročano v časopisu, nabiram prispevke za gimnazijo v Starem trgu pri Ložu. V to gimnazijo bodo hodili vaši nečaki in nečakinje, vaši sorodniki in otroci vaših prijateljev; z eno besedo, vaša kri. In znano vam je kaj pravi narodna pesem: "Kdor odpade, svoj namršt, že zemlja ne bi pila njegove krvi."

Sedaj, ko je tu božič, in ko vam bodo misli zopet pohitev v vaš rojstni kraj, kjer se preželi svojo mladost, spomnite se v tem prazničnem razpoloženju na otroku tam, kateri gredo sedaj skozi tisto dobo, kater se vidi v nekaj darovali, ki ste od tam doma.

Največje zlo na svetu je nedvost in ignoranca. Veliko žrtev je padlo in potoki krvi so bili prelit, ker ni bilo dovolj izobraževanja, ker le potom izobraže bo mogoče preprečiti zopetno klanje, v katerem bi pobijali zaradi nevednosti brat brata. Naša sveta dolžnost je, da podpiramo te tako zelo potrebno ustavene. V veliko zadoščenje nam bo ako bomo doživeli dan, ko bodo ljudje vsega sveta, in to

Omenjeni poročevalci ugotavljajo, da se politične jetnike uporabljajo za stopanje po poteh, kjer so partizani nastavili mine, ne sicer proti njim, a so sedaj oni žrtev eksplozij. Na ta način se varuje življence regularne — to je kraljeve grške vojske.

Kar se dogaja v Grčiji sedaj pod anglo-ameriško dominacijo, mnogim angleškim poslancem ni vič. Pravzaprav se zgražajo, in po pravici!

Osem in šestdeset angleških laboritskih poslancev se je podpisalo na peticijo, v kateri so na kralja Pavla apelirali, naj preneha z umori. On se seveda izgovarja, da je ustavni monarh in vladah lahko počne vse kar hoče edino po volji "parlementa".

V Zed. državah se je oglašil samo en politični veljak — (kar je nas proletercev ne štejemo) — ki je Trumanovo administracijo obdolžil, da odobrava "morilsko taktiko" grške vlade v zatiranju opozicije.

V Grčiji smo potrošili milijone od časa proglašenja Trumanove doktrine in prinesli ji nismo še nič drugega kot še več medsebojnega klanja in pa boljše obede v bogataške družine. Ter prosperitetu za raketirje.

To niso naše izjave.

Izgovorili so jih liberalni grški politiki, dokazujo jih grški gerilci in potrujejo jih ameriški žurnalisti.

Torej kaj bomo z našo takozzano vnanjo politiko sploh dosegli v Grčiji?

Jasno? Naša mornarica v Sredozemlju Grčijo potrebuje za svojo bazo, prav tako kakor Turčijo, Egipt, Palestino itd., za varovanje oljnih interesov, ki jih imajo tam naše petrolejske družbe. In ocividno sedaj to resnicno tudi Arabci vedo, toda ne tisti, ki so v vladah nad svojimi ljudmi. Vzrok je znan.

V Grčiji je torej naša dolarska intervencija dosegla — ne demokratiziranje grške dežele pa jo je pahnila čim globlje v reakcijo.

Kako je na Kitajskem? Vnanja politika naše vlade je tam prav tako zavojena in silno draga. A vzliz nji ne more Ciang Kaišek poraziti "komunistov", dasi jih ne podpira nobena vnašna sila.

Ko je bil na Kitajskem naš sedanji državni tajnik general Marshall, je po povratku dejal, da so tam komunisti čisto nekaj drugega kot n. pr. newyorški komunisti. In njih (na Kitajskem) je 150 milijonov, je rekel Marshall, ne pa manjšina, kakršno predstavljajo v naši deželi. Marshall si je tedaj prizadeval spraviti obe skupini v prid vse Kitajske v sporazum. A ker ni bil mogoč — dva nasprotna si svetova ne moreta v soglasje — je naproti opustil in se odločil podpirati nacionaliste proti komunistom. Ta Marshallova politika nas bo stala še veliko milijonov.

Zed. države in Anglija menda v tem nimajo druge alternative kot podpirati režim rojalistične reakcije in jo vzdržujejo — materialno, z vojaštvom, z brodovjem in z denarjem. Kralju gre dobro, njegovim ministrom tudi, a Grki se pa morajo vsled našega umešavanja še vedno klati med sabo.

Nobenega dvoma ni, da bodo zmagovali na Kitajskem "komunisti" vzliz temu, da je proti njim tudi naša finančna, mili-

ne samo z jezikom, pesmijo in darovi voščili božične praznike, ampak kadar bodo lahko iz dna srca rekli, veseli prazniki in v katerem so za nami bodil! To je tak mir, v katerem bo več strpnosti in v kakršnem bo vsak ljubil svojega sočloveka in spoštoval njegovo prečiranje. Veliko vas je od tam doma, in dosti lahko pomagate samo ako hočete razumeti za kaj se gre. Cast vasega rojstnega kraja je vaša čast. Naprek ljudi v Loški dolini in okolici vam mora biti v ponos, ker vi ste vendar od tam doma!

Kot je bilo že poročano, bodo imena darovalcev in vsočne običcene, ko bo kampanja zaključena.

Z nadrodnim pozdravom:
Anton Krapenc, 2021 W. 23rd St., Chicago 8, Ill.

"Od moje družine na Klancu in okolici je za časa partizanske borbe v Jugoslaviji izgubilo življenje — deset oseb. Mama je umrla 1943. Sestra pa leto pozneje. Njen mož je bil ubit petinštiridesetega leta in naš dom popolnoma porušen. Na domu je ostala samo najmlajša dekle, ki je bila popolnoma brez vsega. Druga sestra je izgubila moža in tri sinove v borbi, sestra Rozalica pa moža in enega sina. Sestri Angelji je mož umrl. Sestra Pavla, katera je v Ljubljani, je izgubila v vojni moža in eno hčerko. Nemci in Italijani so oropali in pobrali vse — živino in mlade".

Clanstvo kluba št. 49 JSZ vabi vse sodruge in sodružice, vse prijatelje, sploh vse naše občinstvo, da pride na to zabavo.

Posebno vabimo člane kluba št. 27 JSZ; dalje pevce in pevke Zarje in vse tiste, ki so že bili naši člani in so še vedno naši simpatičarji.

In ob Zarje želimo, da nam ob omizju pri prosti zabavi započne nekaj partizanskih pesmi in pa naše domače popevk, ki jih tako dobro znajo, da vsakega razvesele. Bodite uverjeni, da vam bo članstvo kluba za te usluge hvalenzo in vas dobro pustreglo.

Torej pojmo, delajmo in veseljemo, da pravzaprav se zgražajo, in vse dobro.

Torej vesel božič in srečno novo leto.

Anton Jančevič.

LUKA GROSER

in družina se zahvaljuje vsem za poslana voščila in enako želimo vsakemu vse dobro.

Torej vesel božič in srečno novo leto.

Luka in Jedort

Groser

2125 SO. RIDGEWAY AVE.

CHICAGO, ILL.

JOSKO OVEN:

RAZGOVORI

Leto poteka h koncu. Sa nekaj dni pa preidemo v 1948. Če pogledamo nazaj v mesec, kateri so za nami — ni veliko na kar bi bili lahko ponosni. Trumanova doktrina, Taft-Hartleyjev labor bill, zakon svedočenja lojalnosti državnih uslužbencev, prepriči v zbornici Zdrženih narodov, vojna hujškanja itd. Vse tisto kar se je govorilo med zadnjem svetovno vojno je, ali pozabljeno ali pa je postal samo votla fraza. Vprašanje atomske sils, problemi narodnostnih spovov v Indo-Kini ter Indoneziji so še vedno nerešeni, isto tak vpraš

PRIPOVEDNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

VODA

3.

Sonce je bilo komaj vzelo, ko so prve žene iz Velega sela odšle proti morju.

Prazne vedrice so nosile na glavah. Za njimi so tekali otročaji z bakrenimi posodami, s kakanjimi zajemajo vodo iz vodenaka, s čebri, z mehovi in bučami, v kakršnih nosijo pijačo težakom v vinograd, pa tudi s škafki, ki služijo za napajanje živine. Prihajale so druge ženske, ki so prav tako nosile lesene posode, še večje in še bolj čudne: velike čebre, v kakršnih perejo perilo in blekle, kotlike in kotle, ki jih dva moška neseta na ramah samo na ta način, da vtakneta palico skozi obe uše. Odročaji pa smo se najbolj čudili, ko smo videli, da imajo ljudje s seboj tudi nekaj lesenih korit, v kakršnih mesijo kruh.

Vsi skupaj so jo ubrali proti obrežju, da bi razvrstili posodo tik ob morju; da bi zajeli morske vode in je nalili v vedrice in kotle; da bi jih oprali, umili in ostrgali. Polivali so doge in obroče, ki so bili že zdavnaj razsušeni in so popustili, in jih nameščali, kajti bali so se, da ne bi ladja prispela morda, preden bodo vse to uredili, zato je prišlo do vpitja in prerivanja. Prepirali so se za mesta, vsak je hotel biti tik na obrežju; škropili so se z morsko vodo; drug drugemu so jemali posodo in obenem trdili, da so šele zdaj ugotovili, da je posoda že davno ukradena.

Toda nobene prave jeze ni bilo v vsem tem.

— Ali je prišla? — je vpil skoraj vsak, čim je prišel do obrežja.

— Ze prihaja! — so odgovarjali drugi in kazali na migotajočo meglico nad vhodom v zavliv.

A to ni bil dim ladje, ampak hlapovi, ki so se dvigali iz morja, ki ga je že ogrelo sonce, in ki so napovedovali, da bo današnji dan še bolj vroč v pasji, kakor je bil včerajšnji.

Naenkrat se je zaslišalo udarjanje parkeljev in kopit, po ulici se je pripodilo na obrežje nekaj koz. Pokonci so drzale glave, potresale z nozdrvi in rumene oči so jim pokesketavale. Za njimi je prišla čreda ovac, ki so meketale in se ozirale, ko da nečesa iščejo. Kakih dvajset megov, ki so jih vznemirjale muhe, se je takoj zagledalo v posode tik ob obali in začeli so rigati. Zivali so čutile bližino vode; tako ko da slutijo, da to morda ni prava voda, so postajale vedno nemirnejše. Ko so opazile čebre in vedrice, iz kakršnih so vedno pile, in ko so videle, da se v njih nekaj svetlila in lěskete, so se pognale proti posodam. Rinile so v gneču in metež, brecale z nogami, kričile z rožki, grizle z zobmi.

— Na, he! Na!

— Is! Proč!

— Napile se bodo. Napihnile. Poginile.

— Nazaj jih poženite! Hoj!

Ni bilo sile, ki bi jih zavrnila. Mezgi so divjali. Otresali so z glavami in se poganjali na zadnjem noge. Nejak jih je sililo z gobci v vedrico; začeli so pit morsko vodo.

— Vrag z njimi! Pred včerom bo po njih!

— Zavrnite jih s palicami!

Ljudje so začeli vptiti in odgajnati živali. Ženske so grable ovce za vravote, drzale koze za rogove in jih vlekle, za povodove, držec se vznak.

Neki dolgin se je na vsa ustata krohtal; za trebuh se je držal in vplil na debelo žensko, ki je pihala kakor meh, vsa rdeča v obrazu, in se borila z lastno kozo:

— Ha! Ha! Kuma Manda, skoda, da nisem tudi jaz vaš koze! Potem bi se stvar drugače končala.

Vpitja in gneče še dolgo ne bi bilo konec, da se nekaj moža karjev ni nečesa domislio.

Pognali so se na obrežje in izlili vso morsko vodo iz posod.

Potem so se živali pomikale od posode do posode, lizale mokri les, rigale in meketale, ko da se pritožujejo. S posevjenimi glavami so zrle v vedrice, lakotnice so se jim videle na bokih, kazale so rebra, koščene kolke in hrbenčice. Vse so ostale na istem mestu in nikamor se niso dale odgnati od posod, čeprav so jim sedali na kraste in rane muhe in obadi tudi sami žejni kakor še nikoli.

— Moj Bog, kako so sitne!

— Kaj naj počnemo s temi živalimi?

Zopet se je našel človek, ki je poučil druge, kaj je treba ukreniti.

Dvignil je vedrico in začel ž ž njo vabiti svoje tri ovce, obenem se je pa počasi pomikal nazaj.

— Na, moje! Na!

Zivali so na znani klic krenile za njim. Mož je odšel na drugo stran zaliva in privezel ovce v senco pred vrati nekega dvorišča. Njegova družina se je skupaj z živalmi zbrala okrog prazne vedrice.

Ta so način so razgnali vso živalsko gnečo; vse živali so spravili v senco ob hišah, kajti sonce je bilo že visoko in je začelo žgati.

Od nikoder se ni oglasil veter v tišini drage.

Ta so že gorela pod nogami. Cutil si, da ti ob vsakem dilihu leže v pljuča neviden plamen.

4.

Na uličici pred našo hišo je bilo največ sence, zato je bila polna ljudi — zveznine starejših —, ki so posedali ob zidu po tleh in na ploščadi našega vodnjaka. Vodnjak je bil odprt, da na prvi pogled lahko vsakdo vidi, da je prazen. Tudi vrata stanovanjske hiše so bila na stežaj odprtih, pri njih pa je stal naš oče; vedel je, da bo na ta način — pogovarjajoč se z ljudmi — najbolje varoval svojo družino pred nujno nenadno objestnostjo ali hudoči.

Ljudje so sedeli tam in gledali vanj z vnetimi očmi, s pobešenimi spodnjimi ustnicami, da si jim videl dlesna pod pokljekimi zobjmi; imeli so ohlapne mišice na udih in lich; po vsem so bili podobni čredi žejnih in izmučenih živali.

— Veste, gospod, vse to zlahka prenesel, ko vidiš, da bo prišla pomoč, — je pravil statrec mojemu očetu.

— Saj pomoč prihaja! — so odgovarjali drugi in kazali na migotajočo meglico nad vhodom v zavliv.

Tudi jaz sem se čudil, da jim je hotel reči, da velja del upanja, ki ga vrliva njim, tudi zanj, in da je tudi sam revež, kakršni so oni, da so si popolnoma enaki v tej splošni zagati. Pričoval jim je, kako so zgrajene ladje, ki prevažajo vodo, s kakšno brzino plovejo po morju in kako navljujo pitno vodo iz mestnega vodovoda v njihovo notranjost.

— Ha! Ha! — so kričali težaki in mlaskali z jezik, ko da čutijo v ustih okus vode, na katero čakajo.

— Tako! Tako! Naj se tudi nasrevež enkrat spomnijo!

In pričoval je in pričoval, da bi jih razvedril in jim vili upanje. Celo svoj stari barometer jim je prinesel. Začel jim je razlagati in pričoval, da čudna naprava je od sinči kaže, da bo kmalu dež; prišla bo ena tistiš nenađenih neviht, ki edine prineso pojeti dež v naše kraje.

Kmetje so kimali z glavami, ko da hočejo reči, da se kaj malo zanašajo na to cev. Več so verjeli obrazu človeka, ki je bil sicer redkobesen ž njimi, toda o katerem so vedeli, da nikoli ne govoril v prazno ali pa v šali.

— Da! Voda prihaja. Danes za nas in mogoče že jutri za naše trte in oljke.

— E, e, — so se režali ljudje.

— Bog da!

— In Bog se je ozrl na zemljo, ki je bila pokvarjena in polna nezakonitosti . . .

— Ho! Ho! Glej ga, glej!

Tisti glas pa je nadaljeval vedno krepeje, ko da bi rad preplil vse druge:

— In Bog je rekel Noetu: Vode bom spustil na zemljo, da ugnobim ljudi in živali, da iztrem vsek živi stvor, v katerem je živa duša . . .

— Molči, Prerok!

— Zamašite fratru usta!

— Ti nam tveziš o potopu, mi pa poginjamamo od žeje.

— Hudo bo in težko; ljudje bodo jokali in škripali z zobjmi! Jokajte, hčere jeruzalemske!

— Molči, krokar!

— Tja . . . k babnicam pojdi!

— Kirie elejson! Kirie elejson!

Prerok je spustil glavo na prsa, poljubil krizč na molku, ki mu je visel ob pasu, in začel moliti, izgovarjajoč od časa do časa glasnej:

— Exaudi nos, Domine!

Rekali so mu frater zato, ker je neko služil v samostanu onstran morskega preliva, v vasi pa je bil dolgo let cerkovnik in je hodil in govoril prav kakor fratri, ki hodijo po otokih in prisijo po vaseh. Priimek "Prerok" se ga je prijal na stara leta, ko je moral pustiti cerkveno službo in je postal berač; takrat je namreč začel prerokovati in na svoj način izgovarjati besede in cele odlomke iz Svetega pisma. Fantje in dekleta so zbijali žale z njim, starci in starke pa so ga poslušali z nekakim strahom in se so najbolj bali njegovega pričevanja o potopu, o božjih kaznilih v egiptovski deželi in o razdejanju Jeruzalema. Močno jih je bilo strah tudi nerazumljivih latinskih besed, ki so iz Prerokov ust nekanci drugače zvenele kakor izpred oltarja, iz župnikovih ust. V dneh nesreče se nihče ni šalil s starim prosjakom, toda danes, ko pričakujejo ladjo z vodo in tudi ajor Peter to s svojim govorjenjem potruje, ni hotel nihče poslušati zloglasnega preroka.

Berač je molčal in mrko gledal v tla.

Moj oče pa je želel, da bi lju-

dje no klonili z duhom, zato se trudil, da na kakršen že koli način previri svojo lastno in njihovo nestrpnost za primer, da bi se ladja zakasnila ali če sploh ne bi prišla. Speljaval je drugam pogovore, ki bi mogli združiti ogorčenje proti tistim, ki so že zdavnaj objubljali, da bodo razširili mlake in sezidalne nove vodnjake, pa so odlašali. Nikoli ga se nisem slišal tako govoriti in še nikoli se mi ni zdel tako dober. Nzaj sem tudi sam verjel, da bo vse to hudo takoj milo; in čutil sem se olajšanega.

Rad sem ga poslušal, toda nisem se mogel urabitni želji, da se prerinem v ospredje in se napotim na drugi konec ulice, kjer se je nekaj dogajalo.

(Dalje zrihodrijč)

Zobje-negujte jih, svojemu zdravju v največjo korist

Zdravo zobje je nujno potrebno za uspešno prebavljanje, ki je eno najvažnejših delovanj našega telesa. Prva prebava se vrši namreč že v ustih. Ako jedi dobro ne prežecimo, jih ne posmamo s silno, marčev požiramno kar cele kose, želodec ne more prebaviti jedi in te pritiskajo na steno želodca, kar povzroča razne težave in bolečine. Ako jedi z zobjmi zmeljemo, pa se začno takorekoč že v ustih razkrjati, da je s tem izdatno olajšano delo želodcu. Toda hrano lahko zvečimo pravilno in solidno samo z zdravimi zobjmi, zato je potrebno, da jih skrbno negujemo.

Vsaka mati morda še ne ve, da je treba pri otroku gojiti že mlečne zobje. Le kdor ima zdrave mlečnike, bo imel tudi zdravne stalne zobje. Zato navajamo otroke že v nežni mladosti k čiščenju zobj. Četkico naj uporabljam, da je tretjeletja leta dalje. Tudi naj se otrok ne navadi premekih jedi, ker si s kreplim zvečenjem krepimo zobje. Vedno in vedno znova moramo ponavljati, da morajo biti vse jedi v ustih dobro premlete, preden pridejo v želodec. To je zadržanje zelo potrebno.

Usta in zobje si čistimo s četkico in mlačno vodo. Samo izplakovanje ne pomaga. S četkico si drgnemo zunanj stran odzgoraj navzdol in obratno — spredaj in zadaj in prav tako tudi notranj stran.

Jedilne ostanke odstranimo z zobjtrebci, najlaže pa s tenkimi svilenimi nitmi. Nato izplakamo usta, operemo četkico, jo sumimo in obesimo na zrak. Zjuraj je dobro, da si odrgnemo zobje s kako pasto ali z zmleto kredo. Posebno lepo čisti zobje oglje iz lipovega lesa. Tudi limonov sok lahko včasih uporabljamo, vendar ne prepogosto, ker je preoster.

Check your Christmas list with your FLORIST... at once

- ★ SPOMNITE SE ZENE, MATERE, ZAROCENKE
- ★ IMEJTE V MISLIH TRGOVSKIE PRIJATELJE IN UPOSLENCE
- ★ ZAPOMNITE SI — "NIHČE NIKOLI NE DOBI PREOBILIO ROŽ"

tem več ga bo veljalo in tem večje bolečine bo imel. Poprava in naprava zobj ni zapravljanie ampak nujna potreba.

Zobje si čistimo s četkico in mlačno vodo. Samo izplakovanje ne pomaga. S četkico si drgnemo zunanj stran odzgoraj navzdol in obratno — spredaj in zadaj in prav tako tudi notranj stran.

Jedilne ostanke odstranimo z zobjtrebci, najlaže pa s tenkimi svilenimi nitmi. Nato izplakamo usta, operemo četkico, jo sumimo in obesimo na zrak. Zjuraj je dobro, da si odrgnemo zobje s kako pasto ali z zmleto kredo. Posebno lepo čisti zobje oglje iz lipovega lesa. Tudi limonov sok lahko včasih uporabljamo, vendar ne prepogosto, ker je prester.

Organizacije v Chicagu in okoliči, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoča podatke, enako tudi pojavne v slučaju potom.

Slavija, it. 1 SNPJ, Silvestrova zavaba 31. decembra v jednotini dvoran.

SANS, podružnica št. 2, priredi zavaba januarja prihodnje leto.

Točen datum bo označen pozneje.

Centrala Sansovih podružnic, slavnost proslave tretje obletne osvoboditve Slovenije in Jugoslavije v nedeljo 2. maja 1948 v dvorani SNPJ.

Najcenejše blago na svetu danes: človeško meso in človeška kri.—Eugene V. Debs.

Ko Vas ZAPEKA razkači kot MEDVEDA

vzemite Trinerjevo Grenko Vino

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

cijska nasilja in ljudje se morajo odločiti ali iti s prevarom ali pa delovati za kontrarevolucijo. V fašističnih deželih n. pr. je bilo veliko manj opozicije kot pa jo je sedaj na Poljskem, v Rumuniji, na Slovaškem itd. To lahko pomeni, da je v slednjih res saj toliko demokracije, da se ljudje ne boje nasprotovati, kot so še bili v Italiji pod Mussolinijem, v Nemčiji in v Avstriji pod Hitlerjem in kot se še vedno boje pod Francem v Španiji. In ne sme se pozabiti, da so bili vsi fašistični režimi za stari gospodarski sistem, ki so ga in ga še skušajo oteeti s silo, ako ga zlepa ne morejo. Tako zvane komunistične diktature v vzhodni, v centralni in v jugovzhodni Evropi pa so s starim gospodarskim "redom" pomedle in ustvarjajo novega. To bo vzele časa, ježe, šikan in tudi nasičen, predno bo stroj do kraja sestavljen in gladko tekel.

Tudi Norman Thomas je za Marshallov plan. V radiu je dejal, da plana ali načrta državnemu tajniku Marshallu še nima, temveč le predlog evropskim deželam, da jim bo Amerika pomagala v rekonstrukciji, pogojno, ako si bodo tudi same pomagale in se izkopalne iz krize toliko, da bodo potem na svojih nogah. Ampak "komunistične" stavke gor ali dol, Evrope — nameč zapadno Evropo in poraženo Nemčijo bo v mejah kapitalizma težko ozdraviti. To bi moral posebno Norman Thomas dobro razumeti.

Businessman po ameriškem pojmovanju ne more biti zločinec. Zato se magnatom, ki so financirali Hitlerja in njegov način, ter Mussolinija in njegov fašizem, nič ne zgodi, četudi so v Washingtonu in v Londonu oblijubljali, da se jih bo potipalo prav tako ostro kot druge fašistične vojne zločince. V Nemčiji so jih zavezniki nekaj pritrivali pred sodni stol, ker so odkriti sodelovali pri masnih moritvah z izdelovanjem kemikalij, toda izgleda, da bo obravnavna kmalu pozabljena in obtoženi pa izali nekateri s kaznimi na papirju, drugi bodo oproščeni. Njihni kartelski partnerji v Zed. državah imajo ogromno moč, ki te lahko zaščiti ali pa pošlje v pogubo.

Freedom Train je muzej dokumentov na tračnicah. Na njih so podpisi ljudi, ki so sestavili našo ustanovo, izdali deklaracijo neodvisnosti, proglašili civilne svobodsčine in p. Bill of Rights. In je v vlaku razstavljenih že veliko drugih dokumentov, ki nam pričajo, kako se je ameriška demokracija razvijala iz popolnjenja. Manjka pa v tem vlaku dokumentov o svobodsčinah, ki so jamčena delavstvu. Namreč organiziranemu delavstvu. Nekateri unijski ljudje so se nad tem pritožili, pa so jih vladni ljudje oblijubili, da bodo poslali tudi take listine v vlak. FP trdi, da dosedaj jih še ni.

Državni departement ne nasprotuje socializaciji v Evropi. Nameč ni ji nasproten v ohi deželah, ki so priglasile sodelovati v Marshallovem načetu. Tako je kongresnikom in dru-

ščnikom pojasnil na taka vprašanja Walter Walkinshaw. V pismu naslovljeno na People's Lobby, tolmaci, da se je državni departmen s tem vprašanjem pečal in zaključil, da se Zed. države ne utikujejo v notranje zadeve drugih dežel, torej tudi ne v njihne gospodarske načrte. Zahtevajo pa, da se imovino ameriških državljanov plača. In ameriški interesi lastujejo ali pa kontrolirajo bodisi sami ali pa skupno z angleškimi kapitalisti velikimi rudnikov, skoro vso oljno industrijo, razne druge tovarne itd. Ako jih hoceta Anglia in Francija socializirati, je to po izjavi našega državnega departmента v redu. Glavno je, da se lastnikom podzavljeno imovino plača. Ampak koliko naj se plača? Jugoslavija ima spore radi tega. In ima jih Madžarska, Poljska in Romunija. Kajti vla- de teh dežel vprašujejo, kdo pravzaprav so lastniki? Mnogo izmed teh podjetij v njih je kontroliral francoski kapital, ki jih je med vojno prodal Hitlerju — seveda na prisiljen toda na popolnoma postaven način. Angleške in ameriške obrate, oljna polja itd. sta si osvojila Hitler in nekaj malega Mussolini. Sedaj zahtevajo vse to nazaj pr votni lastniki in ob enem hočejo tudi visoke odškodnine za v tej dobi nakopano rudo, za petrolejske proekte itd. V Kongresu razni senatorji in poslanci odločno poudarjajo, da će damo z padnji Evropi v prid njene obnove dvajset milijard, jih naj damo le pod pogojem, da bodoše v prid "svobodnega podjetništva" (free enterprise), ne pa za uvajanje socializma. In ti ljudje bodo svoje pogoje tudi izvojevali, ali pa vse ameriški načrt padel v vodo. Naj se nihče ne varja, da bo sedanj reakcijarni kongres pomagal nesrečno. Pogoj bodo ostri in v Angliji, jih že jako občutijo. Bodo jih i v Franciji, v Italiji in še marsikje.

Zaplot v "Am. domovini" z dne 8. decembra piše na dolgo in široko o nekem Molkovem dopisu v New Leaderu in trdi, da je ta newyorsk list "socialistični teden". Da, bil je nekot. A sedaj, in že število let prej pa je prav tako malo socialističen kot je Ameriška domovina. Specializira — kakor ona — v propagandi proti USSR, napada Jugoslavijo ter druge "satelite" in v splošnem goji tudi protislavanske tendenze, kot jih goji anglo-ameriška politika, od kar slovenske dežele niso več uđnjane angloščinku ter francoskemu ter nemškemu kapitalizmu. Čim je New Leader pod novim vodstvom nehal biti socialističen list, je Proletarec naše ljudi na to opozarjal, a nekateri tega že dolgo potem niso hoteli verjeti in se ga priporočali. Edina nalog, ki jo New Leader pod sedanjim uredništvom vrši, je sisanje ognja in žvepla proti "sovjetiji" in uči uradnike v državnem oddelku in v drugih deželnih zveznih vladah, kako naj bodo še bolj "tough" z Jugoslavijo, z Rusijo itd., kako naj si politično podvržejo Italijo in Francijo in daje jim navodila za uspešnejše zatiranje "komunističnih gerilcev" v Grčiji kot pa

ga je grška rojalistična vlada sedaj zmožna vršiti.

Grški režim, ki obstaja edino po zaslugi naše "dolarske diplome", je prepovedal vse stavke. Naši "demokrati" se nič ne zgrajajo radi tega, čeprav vedo, da je grška vlada diktatorska in njen režim korumpiran še celo bolj kot pa Čiang Kaišekov na Kitajskem.

Bažič je pred durmi in spet bodo, "mir ljudem na zemlji..." "V Betlehemu in drugod po sveti deželi pa ne bo letos ta rek nič pomenil. Čudno, kako je svet po tolikih letih krščanstva že vedno tako farizejski! V celetoti je podoben tistim našim sestoljnim rojakom, ki gredo v cerkev samo na božič in velikonoč, in še bolj pa onim, ki nesejo svoje v cerkev šele kadar umro.

V Palestini se koljejo. V Jeruzalemu si manj varen življajenja kakor v gangsterskem Chi-cagu. In vendar je Jeruzalem sveto mesto ne samo židovstva temveč tudi mohamedancev in kristjanov. Morda pa brezbojni komunizem le niko brezbojen kot mu kristjani očitajo. Odpravil je verska bigostvra in narodna sovraštva, tudi aki bi nič drugega ne dosegel. A je odpovedal tudi bogatinovo mizo.

(From Industrial Worker.)

Juli Maniu je dobil dosmrtno ječo, ker je vodil opozicijo proti vladu komunista Petra Groze, kakor je bil poprej nasprotoval nazarem in romunskim fašistom. Balkanske in podonavsko ječe mrgole manj znanih mož, katerim vest ni dala, da bi plesali po komunistični muziki. Koliko politično nezanesljivih ljudi pa kar "noč vzame" vedo pa samo balkanski komunistični prvaki, o katerih je znano, da takih tajen ne obesajo na veliki zvon, kakor njihovi ruski tovarisi ne bobnajo v svet skrivnosti Staljinovih suženjških taborišč v sibirskih divjinah. (Mimogrede omenjeno bi bilo zanimivo vedeti, koliko teh političnih pogrešancev se, znajde nazadnje v teh taboriščih.)

Kar se tiče pa Marshallovega načrta za gospodarsko obnovo zapadne Evrope bi pa res rad vedel, ali ima urednik Fr. Zaitz privatno zvezo s politibirojem in kominformo v Belgradu, da si je tako gotov, kaj "drž zgodovinsko" ko cement in kaj sploh "ne drž"? Ampak v Evropi že dolgo vrabcu na strehi čivkajc, da ni bila Čehoslovaška edina dežela na povodnem kitajskem zidom, katere viada bi bila rada sodelovala na pariški konferenci — pa ni smela!

Ivan Jontez.

Se o času primernih vprašanjih

Cleveland, O. — "Proletarčeva" trditev, da človek dandanes ne more biti za noben drugačen režim v Jugoslaviji kot za Tito-vo polickracijo ali bankrotirano čarsijsko je od muh in kar je urednik Leon Blum. On ugotavlja, da je Rusija do zahtevanih milijard reparacij ne samo upravljena temveč so jih ji zavezniki tudi oblijubili takrat, ko je bil on (Blum) predsednik francoske vlade.

Glede nemških reparacij sta dve tendenci. Eni, ki so zanjejih zagovarjajo tudi iz razloga, da ako se Nemčije ne bo obetalo, si bo pomagala na noge hitej kot katerakoli druga država v Evropi, se znova oboržila in si znova podjarmila svet, kakor v prvi in v drugi svetovni vojni.

Drugi so za okrepitev Nemčije — češ, da le Nemčija bo zmožna ustaviti komunistično pojavlo in potisniti vpliv Rusije proti Sibiriju. Za to slednje pada se ogreva posebno ameriški kapitalizem in z njim kaj pada naša vlada vred.

Ako je Številka v oklepaju na vsem naslovu, niti kot pa je tekoča Številka Proletarca (vidite jo na prvi strani), pomni to, da vam je narednila poteka. Prosimo, da jo obnovi edini "zločin" Nikole Petkova, mučenika za svobodo in demokracijo. Srbski demokrat Bogoljub Jovanovič, poštenjak kakršnih je med politiki malo in ki je bil zaradi tega preganjан pod prejšnjimi režimi, je že drugič v ječi — drugič v dveh letih Titove polickracije — zato in samo zato, ker je imel pogum, kritizirati komunistično strahovlado. Hrvat Avgust Kosutič že več kot dve leti trohni v komunistični ječi, ker se noče podati komunistom in trobiti v njihovem Romunski ljudski voditelj.

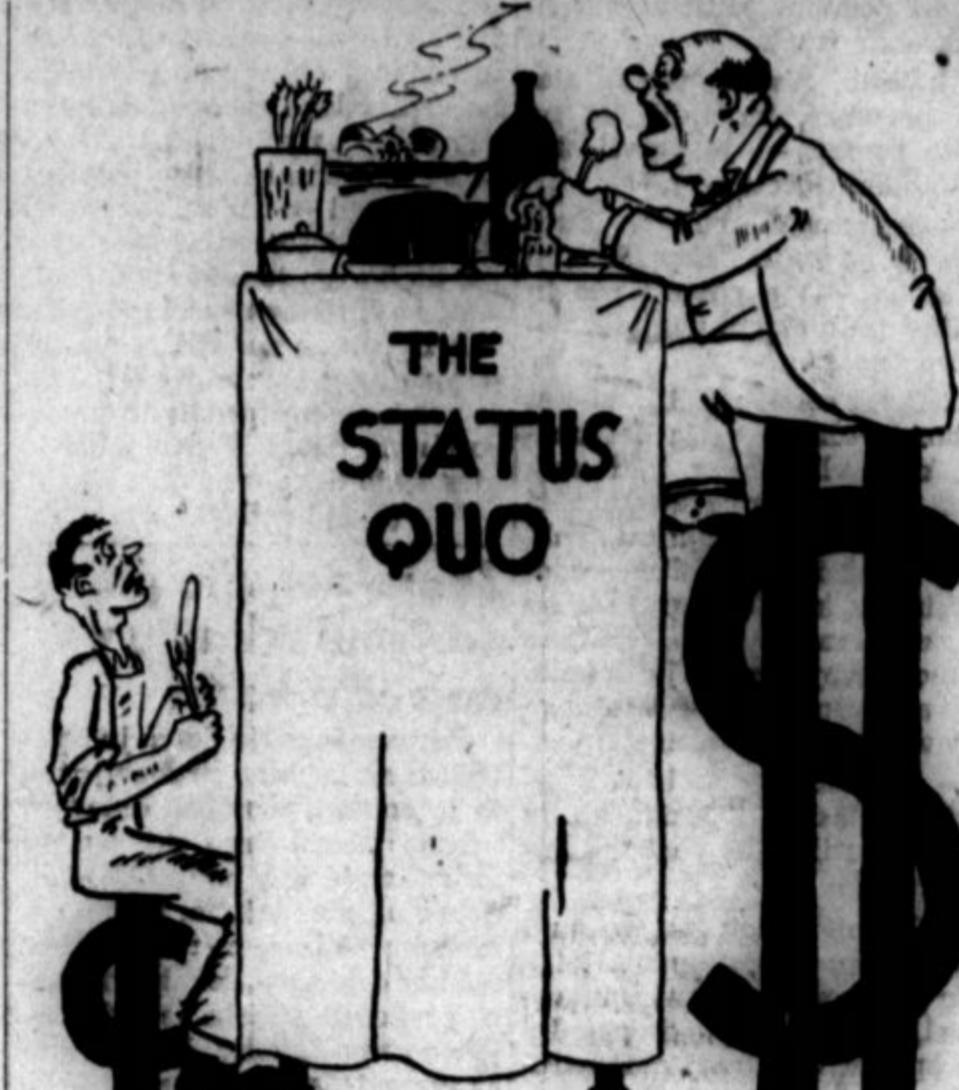
Ako verujete v poslanstvo, ki ga vrši "Proletar", pomagajte in zbirajte prispevke v njegov tiskovni "klati".

Poslušajte

vseko nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WORL, 1360 kilovoltov. Ves! je George Marchan.

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

Enketa v tujejezičnem tisku kako zajeziti plemenske in verske mržnje

"... Med Američani starokrajškega ozadja so ti predsedniki po večini 'zgodovinski' ter temeljujo na kričivih njihovih prednikov. Toda v Ameriki ne samo, da niso taki predsedniki upravičeni, pač pa bi odprava teh pripravila k zabrisanju takih (Konec na 5. strani.)

predsedkov v deželah njih izvora."

V uvdovniku, ki je prejel tretej nagrado, je naglašeno, da je glavni vir predsednikov v mitu rasne superiornosti in v verskih razlikah: List "Dielli", albanski (Konec na 5. strani.)

Ameriški Družinski Koledar 1948

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR za leto 1948 vsebuje devetnajst pripovednih spisov, trijajst pesmi, osem raznih opisovanj običajev itd., štiri večje članke, obilico koledarskih in drugih podatkov ter okrog 40 slik.

Nekaj o stareh rečeh

Mnoge naše čitatelje bo n. pr. zanimal opis slovenskih veličnočnih običajev v davnih dneh, ki so še vedno v navadu. Dalje opis božiča v zgodovini, ki ima po Slovenskem tudi svoje posebne tradicije. Zanimalo vas bo, kako ga še zmerom praznujejo v Belokrajini in pa po raznih drugih krajih, iz katerih smo prišli.

Naš tisk

"Slovensko časopisje v Ameriki" je naslov spisu o spremembah v našem tisku. V njemu je opis zgodovine Ameriškega Slovencev, ki je prenehal Jugoslovanskega Obzora v Milwaukesku, ki ga tudi ni več in vse drugih sprememb na polju slovenskega časnikarstva v Zed. državah, v Južni Ameriki in v Kanadi.

Za ta spis je bilo treba veliko časa, a je bil vreden truda.

Rudniki v Jugoslaviji

Zanimalo vas bo v koledarju spis o zemeljskih bogastvih Jugoslavije. Pod starimi rečimi so živeli delavci tam v revčini, kmetje pa garali noč in dan ter nosili svoje pridele na trg, da je bilo kar izkupička za plačevanje davkov in nekaj pa za domačo silo. Na trg je šla prav tako perutnina, jajca, mleko, govedina itd., a kmet, ki je vse to pridelal, je bil v pomanjkanju. In prav tako tudi industrialni delavec.

V novi Jugoslaviji zagotavljajo, da je te dobe konec, kajti novo državo in njen gospodarstvo se gradi za tiste, ki delajo. In zanimalo vas bo, kako bogata je Jugoslavija prirodnih zdrojev, pa smo moral ven iz nje, ker jih star režimi niso znali, ali pa niso hoteli izrabljati ljudstvu v korist. V kolikor so jih odprli, pa jih dali tujim kapitalistom, da so izkoriscali domače ljudstvo po mili volj.

Opij — sredstvo imperializma

Zanimalo vas bo v Koledarju tudi članek o opiju — kako so imperialisti z njim držali ljudstvo v podložnosti in jim to sredstvo v ta namen še vedno dobro služi.

V letu 1948 bomo imeli predsedniške volitve. Kako to, da imamo dva volilna sistema, eden, ki je ustaven, a volimo pa v resnici "neustavno"? Kajti glasujemo za predsedniške kandidate direktno, dočim zakon določa, da moramo izvoliti elektorje in oni potem šele izvolijo predsednika. Članek o tem v tem letniku opisuje vzroke, kako je vse to nastalo in vsebuje tudi seznam, v katerem je imenil držav in pa do koliko elektorjev je upravljena vsaka izmed njih.

Morda za marsikoga ni zanimalo — a je v tem letniku tudi razprava o steklini, ki je ugonobila nič koliko ljudi in je še vedno nevarna, posebno v krajih kjer so zdravstvene razmere še vedno na nizki stopnji.

O zavahah v prirodi

In smučarji — le redkokdo izmed Slovencev v tej deželi se zanima za ta sport, a v starem kraju so ga ponekod že davno negovali. Tudi ta spis bo razvedril čitatelje.

Sedaj, ko smo v atomski dobi in se svetu z njo vedno bolj zunicen, piše v tem letniku Anton Garden.

In dve svetovni vojnih ter njunih posledicah Fr. Zaitz, ruski pisatelj Ilija Ehrenburg piše o svojih vtiših, ko je bil na obisku in razmre pri nas kako kritično označuje. Toda ne toliko kot pa napadajo mnogi ameriški pisatelji Sovj. unije.

Zelo je vesakega Slovence — ki je Slovenec, zanimalo prekanje v sporih nad velesilami tržaško opravljanje. Prav tako je že pred mnogimi leti tržaškim Slovencem Ivan Cankar zagotavljal, naj verujejo, kajti svobodo bodo dosegli. Niso jo še, niti niso daleč od nje. Fašistično tiranstvo nad njimi je vendar konec. Njegovo preroško sporočilo Tržačanom je v tem koledarju.

Pripravljeni del

V povestnem delu je najsišajnejša reč "Zatajena vest", ki jo je napisal Etbin Kristan. Cudno, kako more ta človek skozi takiko let ustvarjati tako umetniške umotvore!

V povestnem delu je tudi Anton Slabe s kratko satiro, Frank Cesen s satiro "Zaslužni mož", Frank Pusoor s črtico o svoji prvi stavki in Anton Shular s svojimi dočrti na posetu razstave.

Poleg teh so v pripravljenem delu pisatelji iz oslobodilne borce Gaber, Inpolič, Maljev, Koprivec, Jože Leški, Juž Kazak itd.

Med njimi je tudi Vlado Habjan, minister v slovenski vladi, ki zelo poljudno opisuje skušnje diletantov za dramski oder. Sio se jem je za Cankarjevega "Kralja na Betajnovi". Režiser je imel na poti na delo, z dela, ob večerih in nedeljah nič koliko opravila, predno je spravil svoj ansambel skupaj in potem pa še na vajah.

Kdo izmed slovenskih režiserjev v tej deželi se ne spominja takih težav?

Vera V Jugoslaviji

UVOD

Ko predlagamo to poročilo, prosimo čitatelje, da imajo v mislih gotove osnovne fakte. Spričvanje, zapisano tukaj, je posledica naše investigacije kot priče v zadevah, s katerimi zaradi prostora ni mogoče citirati dolgih odstavkov in dokazilnih dokumentov; poročilo je originalno.

Na razpolago smo imeli ogromno število potrdilnih dokazov, med temi precej od Američanov in drugih, ki so prebivali v Jugoslaviji mesece in leta, kar pa nismo vključili v to poročilo.

Gradivo o položaju verskega življenja v Jugoslaviji ni v nobenem slučaju prišlo od (jugoslovanske) vlade, temveč izvira iz osebnih pogovorov z voditelji cerkva v štirih republikah, ki smo jih obiskali — s katoliškimi, pravoslavnimi, judovskimi, muslimanskimi in protestantovskimi. Ker smo vsi duhovniki in trije izmed nas uredniki verskih revij, je bila od naše strani obenem naravna in pravilna procedura, da smo iskali informacije o verskih zadevah od voditeljev na polju verskega življene.

V zvezi z našim kratkim poročilom o slučaju nadškofa Stepinca moramo podčrtati, da je bil vir informacij katoliški — najbolj obtežni dokumenti so bili arhivi časopisov katoliške škofije, tiči se pristnosti, o kateri ne more biti dvoma — in dati smo našli razvojeno mnenje glede njegove odsobbe, je mnogo katoliških voditeljev odprto priznalo resničnost podatkov.

Gotovi deli tiska v Ameriki in po drugih delih sveta s trdili, da smo "umili Titovo vlado" — in so zašli celo tako daleč, da so zatrjevali, da smo celo s tem namenom šli v Jugoslavijo. Obtožitev je nesmiselna in se podere pod svojo lastno težo, o čemer bo vsakega čitalatelja overovito to poročilo. Nismo šli v Jugoslavijo, da ocenimo Titovo vlado ali njene smernice izven okoliša našega zanimanja — in nikjer nismo kot skupina dela kakih komentarjev o tej deželi. Sli smo tja, da raziščemo eno stvar — današnji položaj verskega življena v Jugoslaviji. Oblika vlaude nima nicesar opraviti z dejstvi, o katerih poročamo.

Med drugimi podrobnostmi bo čitaljet razvidel, kako je prišlo do našega potovanja, kako so bili člani naše skupine izvoljeni, koliko svobodnega gibanja smo imeli, namej našega potovanja; izrečeno kaj smo videli ter izjave posameznikov, s katerimi smo imeli razgovore.

Poročilo smo zaključili z upanjem, da bi naša preiskava in poročilo predro steno ignorante ter napovednega predstavljanja ter da bi pripomoglo do boljšega vseokolnega razumevanja in tako prispevalo k tistem svetovnemu miru, brez katerega je civilizacija sedaj obsojena v pogin.

KAKO JE PRISOLO DO POTOVANJA

Konec oktobra 1946 je dal Ameriški odbor za jugoslovensko pomoč večerje v Pensylvanija hotelu, New York, v počast jugoslovenskemu poslaniku g. Savi Kosanoviču, ki je v svojem nagovoru razpravljal o verskih

niso imeli opravka pri izberi, kar jasno kažejo imena tistih, ki so bili povabljeni.

KDO JE BIL VABLJEN

Stirje izmed vprašanih niso mogli sprejeti zaradi drugih obljub to poletje: dr. Louie Newton, od Južne baptistične cerkve, Atlanta, Georgia, škof G. Bromley Oxman od metodistične cerkve, newyorški okoliš, dr. Alva Taylor od cerkve Učenci Kristusa, Nashville, Tennessee in dr. Carlyle Adams, urednik revije The Presbyterian Tribune in Brooklyn. Peti — Paul Hutchinson, urednik mesečnika The Christian Century iz Chicago, je odklonil. Ta imena citiramo, ker zavračajo obdobjev v časopisih, da so Jugoslaviani vprašali le svoje "izbrane" prijetje. Resnica je, da jugoslovanska vlada ni priporočala nobenega in tudi ni komentirala o onih, ki smo jih določili.

Sprejelo je šest oseb: dr. Shipler, urednik revije The Churchman, episkopal; dr. Emory Stevens Bucke, urednik lista Zion's Herald, Boston, metodist; dr. George Walker Buckner, urednik lista World Call, Intiarnapolis, član cerkve Učenci Kristusov; dr. Phillips Jacker Eliot, Prva presbiterijanska cerkev, Brooklyn, katerega je dr. Adams predlagal, da zastopa The Presbyterian Tribune; dr. Samuel Trexler, bivši načelnik luteranske sinode, New York; in rev. Claude Williams, direktor zavoda Institute of Applied Religion, Birmingham, Alabama. Tej skupini je bil dodan dr. Edmond Devold, zdravnik iz New Yorka. Ker škof Oxman in dr. Newton nista imenovala svoja namestnika, kakor sta bila naročena storiti, je skupina povabila rev. Williama Howarda Melisha od cerkve sv. Trojice, Brooklyn, ki je episkopal.

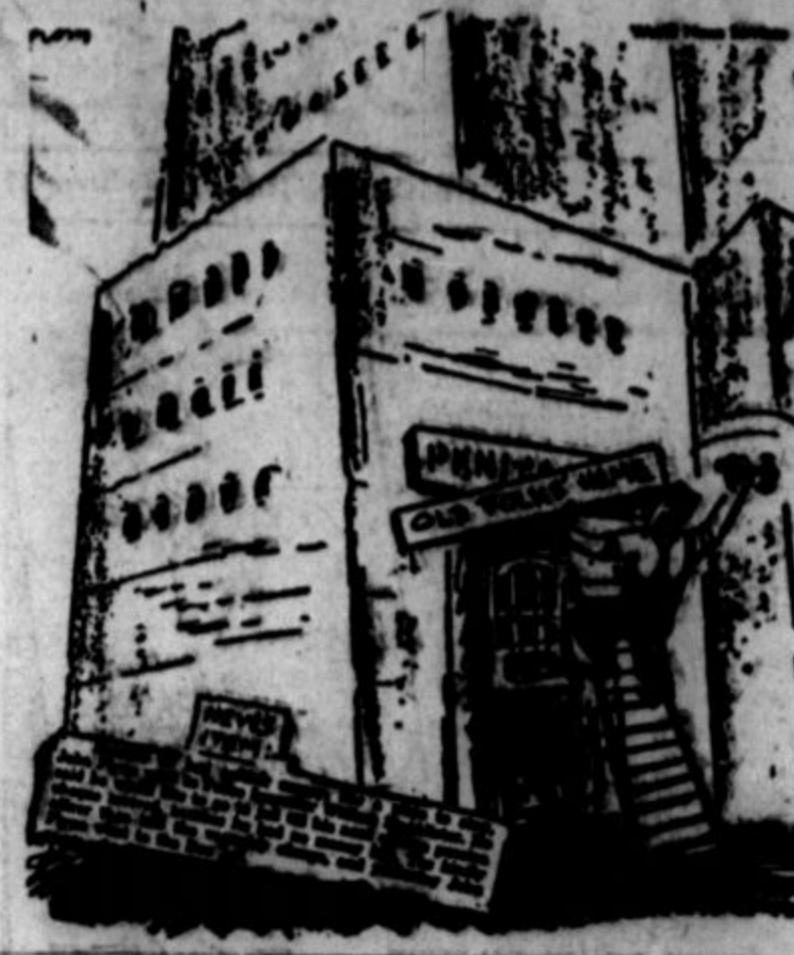
Nekaj tiska, svetnega in katoliškega, je skušalo to skupino diskreditirati, češ, da so trije člani baje "komunisti" ali pa "sopotniki" — trditev, ki jo cela skupina enotno zanikuje. Tisti, ki so to dlane krivčno obdolžili, niso imeli kaj reči o ostalih petih osebah, ki so podpisale to poročilo. Ignoriral je tudi nadaljnjo znamenito dejstvo, da nas je namreč spremjal na celem potovanju, kakor smo javno izjavili, dr. Jean Nussbaum, švicarski državljan, ki je zaposlen v Parizu kot generalni sekretar Mednarodne zveze za obrambo verske svobode (International Association for the Defense of Religious Liberty — European Section) z glavnim uradom v Washingtonu, D. C., ki tudi temu sodeluje s Komisijo o človeških pravicah Združenih narodov. Kot diplomiran posveten pridigar nad 30 let je dr. Nussbaum obiskoval kote nemira v Evropi in preizkušal obseg verske svobode protestantskih manjšin. Pred vojno je prejekrat obiskal Balkan. Priložil je svoj podpis na naše poročilo.

POTOVANJE NI BILO DIRIGIRANO

Od trenutka naprej, ko smo se srečali v Beogradu z jugoslovenskimi oblastniki, smo bili vprašani, kaj želimo videti. Brez vsake izjeme nam ni vladar nicesar priporočala. Kar smo končno ukreplili, smo vse sami predlagali, oni pa uredili, večno od dne do dne. Kratka doba je preprečila, da bi se izvedla ena ali dve naši zahteve; drugače pa je bilo ugodeno vsem našim predlogom.

V Jugoslaviji smo bili štirinajst dni. Naši pogostiteli so nas vabilni, da bi ostali tri tedne, toda osebne obveznosti nam tege niso dovoljevale. Ker Jugoslavija ni velika dežela — približno toliko kot država Colorado in s dvakrat tolikim prebivalstvom kot velemesto New York — smo smatrali, da nam bosta dva tedna nudila obilno priložnost, da preučimo edini predmet, ki smo ga prišli v Jugoslavijo preiskavati. Našim gostiteljem smo zadržali, da smo pripravljeni potovati dan in noč brez prestanka — in to se je tudi zgodilo. Ker so nam bile na razpolago vse olajšave — avtomobili, ladje, vlaki, letala — smo lahko obiskali štiri izmed šestih republik Jugoslavije: Srbijo, Hrvatsko, Slovenijo in Bosno. Ob zaključku so nam tujezemski novinarji v Beogradu povedali, da smo mi več videli v Ameriki in toliko škodovale našim odnosom z Jugoslavijo in s tem postavljale v nevarnost svetovni mir.

Nekaj tiska je trdilo še predno smo zapustili New York: "Vsako potovanje bo dirigirano in videli boste le ono, kar oni

cer imajo zdrave valute tudi nekatere druge države, posebno Švedska in Švica. Toda glavni denarni bog je sedaj ameriški dolar. Ta velja po vsem svetu — prvič radi njegove zlate zaščite in drugič ker se z njim res lahko kaj kupi.

Vse druge valute pa so padle. Sicer je padel tudi naš dolar, tako, da z njim kupiš polovicotliko kot pa pred vojno.

Ako mu tega padanja ne ustavimo, bomo dobili tudi tu nemre, kot jih imajo v Italiji in v Franciji.

Marshallov plan določa utrditev in izenačenje valut raznih držav, a da-l bi uspel je drugo vprašanje. Kajti treba je prvič prodajalne napopliti in drugič ustvariti potrebsčinam take ce-ne kakršne ljudje zmorce.

Kako zajeziti plemenske in verske mržnje

(Konec s 4. strani.)

Tednik ugotavlja, "da izvirajo največji rasni predsodki iz našega narodnega ozroma plemenskega ponosa, ponosa, ki nam nobene prave podlage, kakor domišljajstvo superiornosti starega Američana nad priseljenecem, Albancem nad Grkom, Italijanom nad Francozom itd. . . V svetu sploh ni superiornih plemen . . . Mi ne smemo sovražiti ljudi, ki jih ne poznamo."

Značilnost kontesta so bili raznoliki predmeti diskusijske. List "El Sol" iz San Bernardina je n. pr. obravnaval vprašanje ločenih sol (za bele in črne posebej) v Kaliforniji in stalične governerja Warrena, ki odobrava sprejetje zakonodaje, ki bo odpravila ločene šole oziroma te vrste zapostavljanja.

"Ce moj brat ni vreden član družbe in se je morda proti njej pregrebil, naj bo kaznovan po zakonih; aka pa je moj brat poseten posameznik in dober državljan, spoštan in spoštovanje vreden, tedaj je zločinsko ga zanicevati samo zato, ker je moj brat in ne član kakoge privilegiranega razreda, ki si domišlja, da je postavljen, da vodi in domira naša življenja. Kdor kaznuje sočloveka zgolj ker misli, da je bil drugače spoden, je bedak, ki se ne zaveda, da nihče ne odloča o svojem rojstvu."

Drug uvodnik, ki je bil častno omenjen, je bil v listu "France-Amerique" v New Yorku in pravljil.

Problem inflacije prizadeva težave tudi Sovj. uniji

(Nadaljevanje s 1. strani.)

niti papirja, na katerem je ti-skan.

Na Kitajskem ni nobene možnosti, da se bo sedanji denar obvaroval. Nekega dne ga bo vladar proglašil za ničvrednega kar je že sedaj in začela tiskati nova brez jamstva, da je kaj vreden.

Edino stabilna valuta na svetu je danes ameriški dolar. Si-

Chicago and Northern Illinois . . . Future Medical Capital of the World

O ZEMLJE Chicaga in Severnega Illinoisa, ki je že po vsem svetu znano po svojih medicinskih šolah, znanstvenih raziskovalnih institutih in velikih bolnišnicah z oblinnim osobjem, bo še nadalje privabljalo važne medicince z vsega sveta.

V prihodnjih par letih bo ozemlje Chicaga in Severnega Illinoisa zavzelo prvenstvo nad vsemi medicinskimi središči v zgodovini.

Illinoiska univerza in univerza Loyola, Državni departement za javno blaginjo in Veteranska administracija bodo postavile skupino novih zgradb za proučevanje javnega zdravstva, industrijske in letalske medicine. Univerza Northwestern pa ima v svojem programu, da zgradi deset novih poslopij, vključivši zgradbo instituta za raziskavo medicine na poljih srčne bolezni, raka in visokega krvnega pritiska. Druga poslopja v tej skupini bodo povečala svoje prostore za speciale studije medicine, bolniško oskrbo in šole za bolničarke. Kot del tega načrta bo Veteranska administracija zgradila svojo bolnišnico, Mercy bolnišnico pa bo postavila bolnišnico za tisoč postelj in raziskovalno središče.

Še drugi program na tem polju ima v načrtu Ciklaška univerza. Zgradi bo štiri poslopja za atomske raziskave, poleg tega pa institut za radiobiologijo in biofiziko. Vodilo se bo obširno raziskovanje glede novih možnosti v medicini, zlasti pa o raku, kar je prinesen na površje razvoj atomske raziskave.

Več drugih skupin je naznani na načrte, ki predstavljajo skupno vseoto več kot 200 milijonov dolarjev, ki bodo dani za bolnišnice.

Bodoče svetovno vodstvo na polju medicine je zagotovljeno Chicagu in Severnemu Illinoisu.

NAJBOLJŠA POMOČNIKA PRI UČENJU ANGLEŠINE IN SLOVENŠINE STA ANGLEŠKO-SLOVENSKI BESEDNJAK

Cena \$5.00

IN

ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

Cena \$2.00

Avtor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWNDALE AVE, CHICAGO 23, ILL.

TERRITORIAL INFORMATION DEPARTMENT

Montgomery Building—140 South Dearborn Street, Chicago 3, Illinois—Phone RANDolph 1517

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

